

Avtorji so z analizo zemljepisnih imen na zemljevidih, ki slovijo kot izredno pregledni, ne preveč natrpani s toponimi, ugotovili, da imajo številne dvojnice. Mnogokrat so to zgodovinska imena. S tem je očitno, da so te atlase uporabljali tudi pri pouku drugih predmetov. Seveda najbolj pri pouku zgodovine in gospodarskih vsebin.

Kocen je avtor tudi štirih učbenikov, ki so med letoma 1858 in 1898 skupaj doživeli kar 41 izdaj. Prizadeval si je za natančno in čim preprostejšo zasnovo ter slikovito izražanje s čim manj metaforami, saj je v bistvu učbenik za učence neke vrste zakonik. V uvodu v svoj prvi učbenik je Kocen zapisal, da »... je posebna vrednost geografije njena nazornost in trdno vtisnjene predstave o objektih njenega preučevanja...« (Kocen 1858).

Posebej velja izpostaviti, da so bili Kocenovi atlasi tiskani v številnih izvodih desetletja, ponekod celo stoletje ali več ne le osnovni informator o domači Avstro-Ogrski pač pa tudi o hitro spreminjajočem svetu izve nje. Ti atlasi so v številnih domačih knjižnicah imeli častno mesto. Prav ta pogled generacij na svet, ki ga je pričaral Kocenov atlas in to v novem hitro razvijajočem času, ki je vedno bolj globaliziran svet, je morda najpomembnejše poslanstvo njegovega dela, ne da bi se tega morda Kocen povsem zavedal v času nastajanja njegovih del.

Knjiga je odlično napisana in ni nobenega dvoma, da bo služila prihodnjim generacijam ne le geografov za boljše razumevanje Kocena, njegovega dela in ustvarjalnosti.

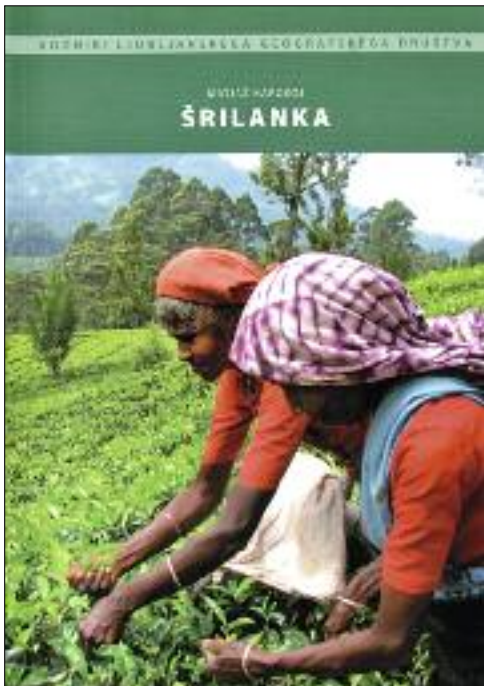
Milan Orožen Adamič

Matjaž Napokoj:

Šrilanka

Vodniki Ljubljanskega geografskega društva

Ljubljana 2011: Ljubljansko geografsko društvo, Založba ZRC, 179 strani, 101 fotografij, 20 zemljevidov, 18 grafov, 13 preglednic, ISBN 978-961-254-262-7

Ljubljansko geografsko društvo je v sodelovanju z Založbo ZRC izdalo vodnik po Šrilanki z malo-prodajno ceno 15,00 €, ki ga je v celoti napisal Matjaž Napokoj. Zbirka nastaja kot plod prvomajskih društvenih ekskurzij v različne države. Tako so pred tem izšli že vodniki po Irski, Bolgariji, Maroku, Libiji, Siriji, Iranu, Kirgizistanu, Cipru in Jemnu. Broširano knjigo, v kateri najdemo atraktivne barvne priloge, je uredil Drago Kladnik, kartografske prikaze je pripravil Rok Ciglič, fotografije pa so prispevali Drago Kladnik, Krištof Kranjc, Vojislav Likar in Matjaž Napokoj. Knjiga je bogata tudi z navedbo virov in literature, ki jih je avtor uporabil pri pisanju vodnika.

Enako kot pri dosedanjih vodnikih po tujih državah v tej zbirki, je tudi ta vodnik sestavljen z že železnim repertoarjem poglavij in sicer so to Uvod, Naravnogeografske značilnosti, Zgodovina, Prebivalstvo, Gospodarstvo, Priporočena pot ter Viri in literatura.

Po uvodnem poglavju, kjer se bralec seznani s temeljnimi podatki o Demokratični socialistični republiki Šrilanki, sledi prikaz naravnogeografskih značilnosti. Otok, ki meri nekaj več kot 65.000 km², je del Indijskega polotoka in ga delimo na višavja in planote, prehodni planotast pas ter nižavja z ekvatorialnim in monsunskim podnebjem. Rastlinska odeja na otoku je prilagojena izrazitim podnebnim razmeram, v katerih se zrcalijo velike razlike v prejeti količini padavin in njihovi razporeditvi čez leto. Šrilanka ima več kot četrtno ozemlja zavarovanega z vidika varstva narave, kar predstavlja največji delež zemljišč med azijskimi državami.

V poglavjih o zgodovini otoka in prebivalcih so podrobno prikazana njena etnična in verska nasprotja, ki so se odrazila v dolgotrajni, šele pred kratkim končani državljanski vojni, ki je tudi podrobno predstavljena. Najzgodnejši zapisi segajo v šesto stoletje pred našim štetjem, ko so se iz severnega dela Indijskega polotoka priselili Singalci, ki so staroselske Vede pregnali v notranjost otoka. Poleg domačinov so otoku v nekaj zadnjih stoletjih vladali portugalski, nizozemski in na koncu tudi britanski kolonialisti. Leta 1948 je takratni Cejlon postal neodvisna članica Britanske skupnosti narodov. Danes je otok večetnični in večverski s prek 21 milijoni prebivalcev. Poleg prevladujočega budizma so zastopani še hinduizem, islam in krščanstvo. Večino prebivalstva tvorijo Singalci, Tamilci pa so največja etnična manjšina.

Šrilanka dosega nekaj manj kot 2000 ameriških dolarjev bruto domačega proizvoda na prebivalca, kar jo uvršča med manj razvite države sveta. Še vedno ima velik pomen kmetijstvo, vse več ljudi pa je zaposlenih v storitvenih dejavnostih, vedno več pa tudi v proizvodnih. Glavni izvozni artikli so tekstil in oblačila, čaj in začimbe, dragi kamni, kokosovi proizvodi ter kavčuk.

Vodnik popestrijo opisi več zanimivosti, na primer cejlonskega slona, prireditve in praznovanj, ajurvedske medicine, pridelovanja riža in čaja, državnice Sirimawo Bandaranaike.

Ljubljansko geografsko društvo priporoča pot, ki so jo člani izvedli v devetih dneh. Ob glavnem mestu Kolombu so izpostavljene še starodavne otoške prestolnice Anuradhapura, Polonnaruwa in Kandy, pa tudi jamsko svetišče Dambulla, znameniti osamelec Sigiriya, prestolnica čaja Nuwara Eliya, stičišče štirih verstev Adamov vrh, središče draguljarstva Ratnapura in staro kolonialno mesto Galle. Večina teh mest je uvrščenih tudi na seznam svetovne naravne in kulturne dediščine UNESCO.

Vodnik opisuje otok, ki se ga je zaradi značilne oblike in izjemno pestre, prejkone trpke zgodovine oprijel vzdevek solza v Indijskem oceanu. Braleca pritegne s strnjanim podajanjem temeljnih značilnosti. Knjiga je namenjena tako zahtevnejšim popotnikom, ki se odpravljajo odkrivati ta del Azije, kakor tudi tistim, ki potujejo le s prstom po zemljevidu. Zbirka je z vodnikom Šrilanka pridobila še eno kakovostno delo.

Aleš Smrekar